

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ МЕНЕДЖМЕНТУ

В останні роки сформувався чіткий, усвідомлений запит з боку бізнесу на вивчення проблематики соціальної відповідальності, що вимагає від вищих навчальних закладів посилити увагу до її дослідження й викладання, особливо щодо напрямів підготовки з менеджменту.

Провідні світові компанії активно підтримують проведення багатопланових досліджень у царині соціальної відповідальності, ініціюють обговорення цієї проблематики на рівні найавторитетніших ділових урядових та міжурядових форумів за участі представників бізнесу, науковців, урядовців, представників інститутів громадянського суспільства.

Реакцією на потребу розбудови успішних прикладних систем соціально відповідальної діяльності стала поява в цій царині цілої низки концепцій, які містять результати наукового опрацювання питань соціальної відповідальності бізнес-структур. Наукова думка з даної проблематики сконцентрована в концепціях, які наводяться в послідовності їх появи та розвитку: базова концепція корпоративної соціальної відповідальності; концепція корпоративної соціальної прийнятливості; концепція корпоративної соціальної діяльності.

Водночас аналіз літературних джерел свідчить, що світова економічна думка й далі продукує нові теоретичні розробки, концептуальні положення, які поповнюються новими елементами, перш за все управлінського та соціально-економічного характеру. Проте сучасні теоретичні розробки не є альтеративними стосовно до базової концепції. Вони локальні, суміжні та такі, що розглядають проблематику соціальної відповідальності в контексті інших споріднених теоретичних конструкцій. До останніх належать концепції зацікавлених сторін, корпоративного громадянства, корпоративної стійкості та деякі інші.

Аналіз еволюції суспільної думки щодо розуміння природи і змістових характеристик соціальної відповідальності дає підстави стверджувати, що своєрідною вершиною розвитку сучасного підходу до усвідомлення її сутності щодо організації, заснованої на визнанні визначальної ролі суспільного договору, є модель А. Керролла, яка

охоплює чотири типи соціальної відповідальності організації: економічна відповідальність, що перебуває в основі піраміди, визначається базовою функцією компанії на ринку товарів і послуг, на якому вона постає в ролі виробника. Ця функція спрямована на задоволення потреб споживачів та одержання економічних вигід (доходів); правова відповідальність пов'язана з додержанням вимог і норм, що містяться в чинних нормативно-правових актах. Ідеться про законопослушність і суспільні очікування від компанії такої діяльності, яка не суперечить правовим нормам; етична відповідальність потребує від ділової практики таких соціальних дій, які узгоджуються з очікуваннями суспільства. Останні не прописані у відповідних правових актах і апелюють до норм моралі. Філантропічна (дискреційна) відповідальність спонукає організацію до соціально корисних дій, формування нової якості життєдіяльності членів суспільства через добровільну участь в реалізації соціальних програм. Рівні відповідальності, що закріплені в піраміді А. Керролла вписуються в ієрархію цінностей, що домінують у постіндустріальному, суспільстві: економічна відповідальність є обов'язковою для бізнесу, такою, що відповідає жорстким суспільним вимогам; етична відповідальність є очікуваною суспільством, а філантропічна – бажаною.

Ураховуючи актуальність та важливість питання Міжнародна організація із стандартизації (International Organization for Standardization, ISO) розробила проект стандарту ISO 26000 «Керівництво із соціальної відповідальності» У 2007 р. Держспоживстандарт України та група національних експертів приєдналися до цієї роботи.

Таким чином, опанування надбань різних авторів та наукових шкіл, усвідомлення окремих аспектів логіки побудови теоретичних конструкцій у царині соціальної відповідальності в навчальних дисциплінах, що викладаються на факультеті менеджменту ХДУХТ («Державне та регіональне управління», «Адміністративний менеджмент», «Управлінські рішення», «Самоменеджмент» та ін.) може і повинне стати запорукою розробки та впровадження сучасних корпоративних проектів з активізації соціальної відповідальності, які пронизані духом морально-духовних цінностей, корпоративного громадянства і водночас «працюють» на прирощення соціальних ресурсів, стійкий розвиток бізнесу, що набуває особливої значущості в сучасних соціально-економічних процесах розвитку України та українського суспільства, активною частиною якого є студентство та молодь.